

No 's tornen els originals.
Dels treballs ne son responsables llurs
autors.

→ Periòdic literari. - Surt els dies 10 i 25 de cada mes ←

La mort del any

Amb sa inmutable i glacial rialleta
la Lluna des de el cel
contempla silenciosa l'agonia
del any que s'extingeix.

I l'any vell va finant,—sense renera,
convulsions ni panteix;—
mor de vell com el just. Dintre d'un hora
dormirà el són etern.

I rés que s'extremeixi! rés que plori
sa mort en l'univers!
a baix, homes dormint; a dalt, estrelles
seguint son curs etern.

I amb sa inmutable i glacial rialleta
la Lluna, dalt del cel,
sembla una flor gegant sobre un sepulcre,
gronxantse indiferent.

Felipe Bestuz

FESTA

*desitja bon Nadal i felix Any Nou
als seus llegidors i amics.*

RELACIONS ETERNES

En el Passeig de Gràcia un diumenge del mes d'agost entre cinc i sis de la tarde.

Personatges: Una parella d'enamorats i la futura sogra. Se diuen la parella Maria i Guillem. La futura sogra se diu de qualsevol manera.

- GUILLÈM. Ja saps que t' estimo.
MARIA. I jo a tu, també.
GUILLÈM. Lo mateix t' estimo avui, que vuit anys enrera.
MARIA. ¡Ai! Vuit anys de relacions...
LA SOGRA. (Baix a Maria.) Parla-li del casament.
MARIA. (Indirectament.) Al menys poguesis senyalar alguna data per posar fi al festeig...
LA SOGRA. (Apart.) Me sembla que serà la setmana dels tres dijous.
GUILLÈM. Tot depen d' un bon balanç... El meu principal està molt desanimat, i fins a cert punt té raó. Entre la guerra i l' epidèmia l' han ben xafat... S' han perdut molts diners i no pot pujar els sous... Tindrem d' esperar un balanç nou.
LA SOGRA. (Apart.) Un any mésde fer-me fer el niot. (Pausa llarga.)
GUILLÈM. Aquest passeig tan animat està avui, com vuit anys enrera.
MARIA. Si que està animat...
GUILLÈM. El temps per ell no corre,
LA SOGRA. (Irònica.) Dorcs per la nena sí... té vuit anys més.
GUILLÈM. I vosté tambe... (Pausa llarga. La sogra comença a coixejar.)
LA SOGRA. (Bufant.) Noia, estic rendida.
MARIA. Això rai, seiem.
GUILLÈM. Anem an aquell banc que 's el nostre.
MARIA. Fa vuit anys que hi reposem cada festa, al hivern al dematí i al istiu a les tardes.
GUILLÈM. (Fent el tonto per l' indirecta.) I es ben casual, sempre està desocupat.
LA SOGRA. (Amb una mica de rabia.) Com que el públic ja 'ns coneix, el respecta per nosaltres.
GUILLÈM. Ja hi habem arribat. (S' assentes tots.)
LA SOGRA. (Amb una mica més de rabia.) Seu nena, que amb el pas que anem, no 'l refredarem pas; encare 'n tenim per vuit anys més. (Pausa llarga.)
MARIA. Are passa aquella róssa que 's pinta.
GUILLÈM. I aquell jove que va al seu costat, no es el del diumenge últim.
MARIA. Cada mes canvia. (Un altre pausa llarga.)
LA SOGRA. (Baixet però fent que ho senti el futur gendre.) Are pendria un xocolata amb melindros.
GUILLÈM. Jo també, però no sopariem.
MARIA. (Volguent defensar el xocolata.) Vols dir que 'ns treuria la gana?
GUILLÈM. (Cordant se l' americana.) Induïblement.
LA SOGRA. Ho deia encare que no fos més que per donar un nou atractiu al passeig.
GUILLÈM. (Fugint d' estudi.) D' aquí un moment sortirant dels toros.
LA SOGRA. (Indirectament altre vegada.) No hi vist mai cap corrida.
GUILLÈM. S' hi aburriria.

- LA SOGRA. Com que 'ns divertim tan are! (Pansa.)
GUILLÈM. Fixat Maria aquell tranvia quanta gent a la plataforma!
MARIA. ¡Quanta gent!
GUILLÈM. Les ordenances municipals limiten el nombre de passatjers...
MARIA. Ah sí?
GUILLÈM. No faltava més. (Segueixent les pauses.) Es un invent d' utilitat el tranvia.
LA SOGRA. (Indirectament.) No pas per mi, que sempre vaig a peu.
GUILLÈM. (Una mica empipat.) Es molt sà caminar.
LA SOGRA. (Badallant.) A...h!
MARIA. La mamà deu tenir mal de cor.
GUILLÈM. (Fent el desentés.) O pot ser son.
MARIA. Un dia has d' acompanyarnos a pendre xocolata, encare que no més sigui una vegada.
GUILLÈM. Si que hi anirem.
LA SOGRA. (Apart.) Una vegada era un rei. (Pausa.)
GUILLÈM. Aquell senyor s' assembla a n' en Lerroux.
MARIA. No ho es pas.
GUILLÈM. Per xò dic que s' hi assembla. (I vinguen pauses.) Mira allí a l' acera quin gos més maco.
MARIA. Es una gossa.
GUILLÈM. Vols dir? Sí, tens raó.
LA SOGRA. Sembla que s' ha girat una mica d' aire.
MARIA. I es humit.
GUILLÈM. I fresc.
LA SOGRA. (Apart.) Tu si que ho ets un fresc.
GUILLÈM. Anem?
MARIA. Anem.
GUILLÈM. El diumenge que ve sortirem més a viat i anirem al parc a veure el bust d' en Fontova.
LA SOGRA. (Amb malícia.) I tirarem pa a les oques.
GUILLÈM. Quina llàstima que s' hagués mort l' Avi. (Sense que cap dels tres obri la boca emprenen el camí de casa les senyores. Per fi arriuen al portal, els promesos se donen la ma.)
MARIA. Fins l' altre diumenge.
GUILLÈM. T' has divertit rateta?
LA SOGRA. (No podent aguantarse més.) Vol callar home? Això no 's pregunta. Ens habem divertit fins a reventar.

M. GRAS VILA.

MONDANAL

Vibra la cançó amorosa
de llabis d' aquella hermosa
que gojós he somniat,
i ses notes argentines
com bolves perpetuïnes
al meu cor s' han incrustat.
La tarda trascaorra lenta,
la cap-vesprada morenta
l' hora santa ha aconseguit,
tot brodant de maravelles
un cel de radiants estrelles
precursors de la nit.
Més tard, el ball començava;
el piano, alegre, dava
un aire tan escaient
en aquella gentil festa,
de la que avui per mi resta
el desengany més punyent.
La cançó s' ha repetida
i mon ànima entristida
vagarosa va pel món
cercant alivi en la pena
d' un desig que m' encadena
al meu dolor més pregón.

SALVADOR BORRUT i SOLER.

NADAL

Es Nadal la festa més unaniment celebrada per creients i descreguts perquè es la festa del estómac; els aparadors de les tendes i confiteries, les taules dels mercats, els remats d'aviram, tot truca a les portes de la golafreria desvetllant-la i excitant-la. Des de 'l més ric al més pobre primer deixarien de menjar una setmana que 's privarien d'un apat abundant i variat en tal diada.

Quantes vegades m'he distret en la revetlla passejant-me entre la gent atrafegada que va d'assí i d'allà mirant, regatejant i combinant segons lo que veu i lo que compra, lo dinar de l'endemà.

Un dels espectacles més distrets en tals diades es la fira d'aviram; veureu senyors ocupats tot l'any en els negocis i que mai s'han ficsat en un pollastre ni hi entenen rés, sospesant i palpant amb aire de suficiència un parell de capóns sots la mirada interrogadora de la muller, que espera la seva opinió per a comensar l'inevitable regateix i la rialleta hipócrita i burleta de la pageda mentres alaba la mercaderia. A voltes he pensat: a n'aquest bon senyor que està observant aquests animalons com si 's tractés d'un peritatge compromés de segur que li clavaràn un parell de galls sense cresta o bé carregats de verola. Però es aixís, entre any si es menja aviram la compra la minyona, més per Nadal no 'ls faria profit si no s'hi anaven personalment.

I entre empentes, regateijos, alabanses i quelcun xisto de mercat, fan de la fira d'aviram un espectacle distret, vistós i alegre.

Més no totes son cómiques o ridícoles les escenes que hi presencia el que hi va per a observar, n'hi ha de series i ben series, fins de patètiques; aquí en va una.

Passeijava, jo, per la fira instalada tradicionalment a la Rambla de Catalunya i seguint la meva costúm, vaig atansarme en una parada on hi havien molts compradors; gairebé tots s'en enduien capóns o galls, aquests majestuosos *indiots* que semblen simbolisar, ells sols, la festa de Nadal. Entre la concurrència hi havia una dona pobrement vestida acompanyada d'un noi de sis o set anys, quins ulls s'en hi anaven darrera de totes aquelles bestioles de plumatge vistós i saltava de goig sols de veurers al davant de la parada i amb la perspectiva d'endurse'n triomfalment cap a casa quelcun d'aquells animalons, que tothom comprava; quan la gent va aclarir-se una mica, la dona aquella, que era sa mare, va dir a la venedora, senyalant una gavia plena de conills:

—Vol fer el favor de triarme-n un que sigui maco?

—Tots son macos i grassos,—digné la venedora, tot traient conills de la gavia,—veigi vostè mateixa, trii, el que més li agradi.

—Mare, mare,—esclamà el petit amb veu baixa,—no 'n compri cap de conill, compri un gall d'indi d'aquells d'allí.

—No pot esser fill meu, son massa cars.

—Doncs un pollastre, mare, jo voldria un pollastre.

—No pot esser fill meu, no pot esser, veus que nosaltres som tan pobres, no tenim diners per a això.

La pobra criatura va cállar i vaig veurer com

sos ulls s'omplien de llàgrimes, mentres contemplava amb silenci aquell bé de Deu d'aviram de plomatge de reflectes bronzats.

Tancat el tracte i comprat el conill, sa mare li va posar a les mans; l'infant va tenir un sobresalt d'alegria, el seu rostre es posà radiant, mes de prompte tornà a mirar els capons i els galls d'indis i acotant el cap brollaren altra volta de sos ulls les llàgrimes. Sa mare agafant-li la maneta, va ferse pas entre la gent indiferenta i atrafegada.

—No ploris fillet, l'any vinent la mare en comprarà però aquest any no pot esser, som tan pobres!

—Aquells nens que hi havia allà bé 'n compraven.

—Es que els seus pares tenen més diners i nosaltres no 'n tenim. L'any que ve maco, l'any que ve que pot esser podrem més que aquest.

—Tan goig que deu fer, mare, el gall sencer al mig de la taula com pinten en els cromos; mare, que 'n deu esser de bo! torni'l mare, torni'l aquest conill i compri un gall...

No vaig sentir rés més, les rialles, els crits i el xibarrí de tota aquella gentada alegre i golafrer, ofegaren la veu del infant. Per un moment encare, vaig veurer com sa mare li anava parlant i com ell amb el capet acotat i el rostre plé de llàgrimes, caminava desconsolat.

Les seves darreres paraules—...*mare, que 'n deu esser de bo! torni'l aquest conill i compri un gall...*—resonaven encare en més orelles com un crit d'angoixa i sens poderhi fer més els ulls s'em van humetejar.

I heus aquí com no tot son escenes cómiques i alegres les que 's veuen en la fira de galls.

Magi Murià

NOTA VISTA

Llarc a llarc del camí de ta casa
i en l'amplada soperba dels camps,
s'apilonen inflades garberes
relluint l'hermosura dels blats.

Vora vora 'l camí per un paso
les formigues omplenen sos caus;
son a mils les parcelles feineres
i son sabies amb son destrejar.

De les garbes al cau van i venen
per l'ambosta de blat, delirant;
son parcelles fidels i, nvencibles
que procuren pel temps que vindrà.

Les formigues feineres ¡oh aimada!
no les torbis seguint el teu pas
que m'apar que llur curs simbolisa
de mon cor l'ardidesa i afany.

J. VIVES i BORRELL.

Costums que 's perden

—¿Que tal, senyora Paulina? ¿qui dintre havia de pensar amb vosté a n' aquestes hores?

—I aixó, ¿perqué ho diu?

—Com que vostés retiran sempre quan canta 'l gall!

—Doncs miri, perque ho sàpiga, encare que air anéssim al Liceu, avui, que es divendres, no he faltat a la Comunió de les Tereses.

—¡Aixís m' agrada! (Lo meteix serveix a Deu que al dimoni.)

—¿I vosté?

—Filla, ja se sab, cada any per tal diada, sortint de missa de vuit, dono una volta per la fira i compro lo que 'm falta per acabar de guarnir el pessebret.

—¿Vosté encare hi té afició?

—¡Mentres Deu vulgi! ¿No veu que es l' alegria dels meus nets?

—¡Vaja, que vosté també hi disfruta!...

—Naturalment. Els avis som dugues vegades criatures. ¿Creuria que aquesta nit no m' han deixat dormir? Figuris que 'l més grandet tot just es feia de dia ha comensat a cridar: «Àvia, llevís, no s' adormi, ¿sent?» I la petita que are pels Reis farà quatre anys, però que 'n té quaranta de picardia, 'm deia mig endormiscada: «Compri forces cunillets i cabretes...» ¡Ja ho veu, el meu fillét fins ho somniava!

—¡¡Santa Ignocencia!! ¡Qui pogués tornar a la edat d' ells!

—¡Ai, no! Per tornar, ¿a passar les penes i disgustos que una dú al demunt, per cap diner del món voldria tornar enrera.

—¡Es clar que no! Vui, dir jo, amb l' experienca que una té del món.

—¡Aixó es impossible! Mes, ¿qué vol fer-hi si Deu Nostre Senyor ho ha disposat aixís! Creguim, lo millor es no amohinárs' hi i procurar fer anys. ¿Veu? Are una servidora anirà a comprar un xic de molça i uns quants arbrets que 'm fan falta i cap a casa perque ja comensa a ser tart i aquella canalleta ja deu estar frisant.

—¿Vol creurer que aquest any la trobo desanimada aquesta fira?

—¿Sab qué ho fa? ¡que 's van perdent les costums dels nostres temps!

—Si, més hem de pensar que aquells han canviat molt. Avui parli a les meves nenes de fer pessebre i se 'n riuràn.

—¿I qui 'n té la culpa...? ¡Vosté, que no s' haurà cuidat de ferles joir amb aquestes senzilleses!

—¿Vol dir?... (¡Quina dóna més pesada!)

—¡Ai, senyor! Jo 'm recordo que a casa esperavem la nit de Nadal amb candeletes. Els pares, que al Cel sigan, fent cagar el tíó disfrutaven que era una delícia... ¿I nosaltres?... tan sols de pensar-hi m' espurnejen els ulls al recort de l' alegria que 'ns donava veient que d' aquell tronc sortien redolins, confits, xiulets i altres tonteries, mentres cantavem tots a l' hora: «Tíó, caga turró d' avellana o de pinyó.» Però avui no fa fi divertir-se d' aquesta manera; els nois han d' anar amb bicicleta i les noies al teatre.

—¡No tan! ¡No exager-hi! (¡Quina llissó!)

—Si, dóna, si es l' Evangeli. ¡Han malmés a les criatures! Avui ja res els hi fa ilusió i creguim, si en aquesta edat no 'n tenen cap, son criatures mortes. ¿No es aixís?...

—Si, ja es veritat, però...

—Avui dia 'ls matrimonis, l' un va per biron-don i l' altre per biron-deta. Ells no pensen més que amb cavalls, joc i automóvils, i les noies en donar-se mil plaers, i pensant tan sols en quin vestit s' ha de posar per lluirlo a la nit al teatre... Are bé, ¿qué han de fer els infants, veient aquests exemples?

—Trobo que aixó no es cap mal.

—Doncs no 's queixin si veuen desapareixer les antigues costums de que tan parlen.

—Dispensi que jo l' estic entretenint i els nens la deuen estar esperant. (¡M' ofega la rabia!)

—Un altre dia en parlarè amb més calma. (¿No té noies? Que aprengui.)

—M' he alegrat molt de veurer-la tan bona... ¡Que s' hi conservi!

—Igualment. Estiga boneta... (Feia temps que ho duia al cap cantar-li les quaranta. ¡Si avui no ho faig, revento!)

Santiago Bay

Paisatge de Tardor

Es l' estació serena... ¡Qué bella es la Natura!
El bosc està hermosíssim, l' atmòsfera es més pura
i els dies son més bells.

Per tot arreu s' ovira quietut, pau i dolcesa
i fins sembla que tinguin més gust i més noblesa
quan canten, els aucells.

Embadalit sentint-ne sa dolça melodia
per entre-mig dels arbres camino tot el dia
i em perdo bosc endins...

Me porta mil aromes l' atmòsfera embaumada,
les herbes ne son fresques i es tota perfumada
l' alfombra dels camins,

Les fulles no son verds... Vermelles o daurades
les poques que guarneixen les branques enlairades
dels arbres despullats

que ja l' esclat perderen d' estiu i primavera
i la tardó 'ls despulla de llur verdor primera
deixant-los tots daurats.

Del llac d' argent n' oviro les aigües tremoloses
qual fons, boi amagant-ne belleses misterioses
refleta 'l cel tot blau.

Les soques dels vells arbres per l' aigua son besades
i esgarrifant-se 's mullen les branques retorçades
que breça un oreig suau.

Sobtadament relisca demunt de l' aigua clara
un raig de llum intensa que tot ho encen i amara,
prò dura un sol moment.

Les aigües cristallines, tremolen amb delícia
i el bosc enter sospira, content de la carícia
que envia 'l sol ponent.

I, en tant que va enfosquint-se, Natura remorosa
a poc a pocet calla, i 's torna silenciosa
mentres la tarda mor...

Les fulles també moren i van caient pausades,
del llac d' argent deixant-ne les vores adornades
d' una catifa d' or.

ALBERT PIERA.

FESTA

LLETRES A UN AMIC

XVII

En lo meteix correu que he rebut la teva, he rebut també una lletra de *Marguerite*. *Marguerite* me conta coses que fins avui no m' havia pogut contar. *Marguerite* me diu com *Mère Thérèse de Jésus* talment no era morta, semblava que dormia, com les seves mans ambarines reposaven damunt lo seu pit abultat i com per entre los seus llavis mig desclosos en una rialla celestial s' oviraven albíssimes les seves fines dents. Me diu, com lo seu front restà seré com serena havia sigut sempre la seva ànima, i com estava voltada de flors i tota ella feia olor de lliris. I diu-me, també, *Marguerite*; escolta bé, amic, escolta... diu-me *Marguerite* com burlant la vigilància de la marastra indolent; va posar lo meu plec de lletres,—aquelles lletres vessantes d' amor,—sota l' hàbit de la morta, i com la mort se n' es emportat via enllà aquell testimoni etern de 'ls nostres desventurats amors... Si, amic, desventurats amors!... *Marguerite* marxa de Barcelona dintre poc. *Marguerite* arrossegada per sa sempre crudelíssima marastra, vulgues que no, està prompte a atravessar la mar per anarsen cap a unes ignotes terres on la marastra hi té família, segons crec... *Marguerite* amb lo cor trocejat se despedeix de mí en aquesta sa darrera missiva...

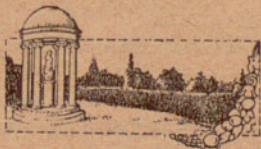
Altre volta l' impenetrable destí m' aparta aquesta dona ideal com un altre dia m' apartà, també, a aquella infidel Otilia, ambdues ja perdudes sempre més per mí!... Tornaré més endavant a saber noves d' ella? Qui ho sap! Are, sols se que torna a quedar trencat lo meu rosari d' afecions, que he sentit ensorrar-se amb horrorós estrèpit dintre meu aquell hermosíssim castell que amb los meus somnis havia bastit. Are, sols se que la tramontana braolarà dintre poc per entre les esquerdes de les esfondrades parets i que la eura s' aferrarà ben aviat en allò que foren riquíssimes gàrgoles i esbeltíssims finestrals... Oh, la Vida, amic! Quin flux i reflux de sensacions! Quina manera d' aixecar-se les ilusions i quina manera d' enfenzar-se! D' aquí a aquí, tot son plors, llums i aromositats, d' aquí a aquí tot tenebres, fosca i fortor!...

Adeu, *Marguerite*, adeu!... *Mère Thérèse de Jésus* se n' es emportat les meves lletres entre els pulcríssims plecs del seu vestit... Jo, conservaré sempre més les lletres teves, oh *Marguerite*! per amorosir la meva Vida si mai l' amargueja la dissort... Sobre aquesta ample mar que nos separa hi volcarà sovint, estigues-ne segura, la barqueta dels meus amors... Adeu, *Marguerite*, adeu!...

Escriu-me aviat, amic. En aquests moments que 'm torno a sentir ferit del cor es quan necesito més de tu. Escriu-me llarc, ben llarg... Com sempre, teu afectíssim

FRANCISCO X. VERGÈS

Torelló, Desembre 1914.

Quadrets d' hivern

Els arbres despallats semblen càdavres, damunt la terra, les fulles vaguen errants a mercé del vent glaçat.

S' ha esvaït aquella verdor de les planuries, on, en la primavera, els aucells hi havien cantat l' època triomfant de fecondació de la terra, i les montanyes apareixen amb son vestit blanc, abrigant la nova vida que ha de florir al proper any.

Per les afores hi regna la solitud. La gent del camp no surt de la llar, i els aucells espaordits fugen a remades vers altres terres.

Els vells ja no 's mouen de casa. Passat de les hores de sol, s' estant entorn de la llar amb sos peus gairebe dintre els tions, mentres l' olla rondina penjada en els calamastecs.

Pobres vells! Arraulits i cor-glaçats ¡que se 'n senten de febles un cop arriba l' hivern!

S' obra la porta, i darrera la silueta de l' hereu, que entra, es veu com van caient lentament les blanques bolves.

L' hereu després d' un «recristo quin temps» s' asseu al costat dels avis, a escalfar-se mans i peus.

De tan en tan s' ou quisquun espetec acompanyat d' un xiulet ferestec; es el vent que va cantant la cançó de cada hivern.

Som en el mes de Desembre.

J. ESTEVA GILI.

La cançó

Hi ha sol al cel, i l' aire es fi
clà i transparent com un crestell;
quieta la mar sembla un mirall
d' argent, tot just llest de poli.

Una fumera molt menuda
trenca el repós de l' horitzó:
quan per l' espai je s' es perduda,
acamiatan-la una veu ruda
diu en la platja una cançó.

La llúm dels cels tota s' hi encanta
besant la faç del pescador
que s' està quiet canta que canta
amb la veu forta i ressonanta
com un gran vent
tot embaumat de la sentor
de la gran mar, que dû a la gent
i a llurs vaixells
vers la il·lusió de mons novells,
ones endins veles inflades,
o els dû a les platjes anyorades...

«La vela nauzer pots plegà;
l' impuls del cor prou t' hi durà.»
Oh la veu brava!
D' un ritme sols s' es feta esclava;
ritme de rems
moguts per braços nuus i fermes!...

Per la cançó transfigurantse
de llúm la platja va daurantse;
el cel es una vela blava
que ara s' ha extés plena de vent
i dalt l' entena el sol s' hi clava
com un clau d' or tot resplandent.

A. Carrion

La fi del poeta

Antecedents penals

Quina culpa en tenia d'haver nascut poeta? Era cap mal? En canvi, l'amo, el senyor Pons, era la encarnació de la prosa.—Aquest *nipis* no 's pod donar menos de sis rals. Aquesta llustrina, me costa a trenta sis céntims i s'ha de vendre a dos rals.

—Marcel. Que ja pensa en la lluna?—D'aquesta manera el reptava el senyor Pons, encare no 'l veia un xic distret, però de totes maneres, el conservava, per que les parroquianes li tenien certa predilecció, i al entrar a la botiga, se'n anaven dret an ell.

—Marcel. Donguim mig metre de sati ròsa.

—Ròsa! Com les seves galtes de fada. Sati! Que mai serà tan fi com la seva pell d'huri.

—Que ho diu per mi?

—I dones per qui? Esclar que sí, encisadora, nerèida, danàida preciosa.

—No se pás que hi vèu.

—Seixanta cinc céntims, això es lo que deù.

—Ja, ja, ja.—I la modista, sortia de la botiga més que satisfeta d'haver sigut la inspiradora de quatre paraules boniques.

No hi havia res que fer? Apa, tornem-hi.

—Margarida, Margarida

la de cabellera bruna.

Tu ets per mi, mes que la vida.

—Torna a pensar en la lluna?

—Lluna, bruna. Justos. Aquesta vegada, l'amo havia estat oportú.

—Margarida, Margarida

la de cabellera bruna.

Tu ets per mi...

—Que té llustrina?

—Ha d'esser consonant, no assonant...—però desseguida rectificava.—Vull dir que de quin color la vol. En tot el dia, no havia pogut arribar més enllà de la vida. Quan no entraven compradors, l'amo li feia la mortificant pregunta:

—Que ja pensa en la lluna?

Vaja, que n'hi havia per trencar la lira i per deixar tranquils a les muses del Parnàs, però en Marcel, no pensava fer ni una cosa ni altre per que equivalia a renunciés a lo únic agradable del mon. Ell no concebia una vida prosaica com la del amo.

Somnis de gloria

Are anava de debó. En Marcel tenia concebut un poema, que li donaria fama i diners. De lo dels diners no n'estava segur, per que prou sentia a dir que això del art de la ploma, sols produïa lloer... que lo que es metalic... En canvi no posava en dupte que les trompetes de la Fama, pregona-rien lo seu nom.

Feia lo menys tres anys, que a la botiga, anava conjuminant-se el poema, i si no hagués sigut que sempre el destorbaven, ja, *in mentis* l'hauria acabat, però amb empentes i rodolons havia conseguit l'objecte, i, a estones, anava traslladant al paper, lo que tenia al seu cervell... Seria una obra genial.

Disquisicions psicològiques

En Marcel careixia d'afectes. No tenia pare ni mare ni un *perrito que le ladrara*. Tenia en tot cas, un bull-dog: L'amo. I un gos petener: La se-

nyora Mónica, la dispesera. Es clar que en sa fantasia s'havia format l'ideal... dit més vulgarment, la seva mitja taronja... però passava el temps i no la trobava.

Un dia, una parroquiana, encisada per les coses boniques que deia, li espetà una declaració amorosa. Un cas d'enamorament fulminant. ¡Però, quina mitja taronja! Ell la volia carnosa, sucosa, per poguer clavar-hi les dents i al ensempe xuclar, xuclar la essencia de la vida, i vet aquí que la que li deparava l'atzar era espremuda. L'havien escorregut per a amanir un plat de maduixes.

En Marcel, personificació de la poesia, no era comprés de ningú. Tot lo que l'entonava li era repugnant. L'amo, la dispesera... sobretot, aquesta, era inaguantable.

Prosaïsme

An el nostre héroe, no li feia res que la senyora Mónica li dongués un dia patates i l'altre mongetes, car la seva fantasia, transformava la taula de la dispesera en altre més ben servida que la de qualsevol magnat. Lo que 'l treia de pollaguera, era que 'l deixés a les fosques a les deu del vespre.

—Senyora Mónica, que fa? Deixi-m acabar al menys, la bucólica que tinc comensada.

—Que no ha sopat que ha de fer *bucólica*?

—Vaja no sigui pesada i encengui l'electricitat.

—Ca, barret. Vosté 's creu que per tretze duros al mes ha de tenir il·luminació com a la Rambla?

—Al menys donguim una espelma.

—Val deù céntims.

—Si es servida.

Aleshores reprenia la tasca poética i el seu exaltament durava fins que el llum s'havia apagat, lo qual implicava el tenir de despullar-se a les fosques.

En Marcel, anava esllantguint-se.

Les escenes amb la dispesera se repetien cada dia.

La poesia li costava deù céntims diaris d'espelma, però ell estava obsesionat.

Camí del triomf

Més, que significaven aquestes petiteses? Rés. Contratemps de la vida.

En Becquer, Mossen Cinto no sofriren prou en aquest mon? En Campoamor, l'Espronceda no foren prou discutits? En Cervantes no va patir gana?

La posteritat li rendiria el tribut a que 's feia mereixedor.

Lo seu poema «Flors de tardor» estava acabat.

Després de molts duptes va resoldre, enviar-lo als jocs florals.

Això li costà el darrer esforç. En acabant, se sentí laç i volguent imitar al Creador, després de la obra magna, descansà.

El senyor Pons, ja se'n havia adonat de que en Marcel anava perden carn, que cada dia compareixia a la botiga, groc, ullerós, i modifica la empipadora pregunta.

—Que pert les nits Marcel? Que somnia en la... lluna?

No 's va poguer aguantar més.

—No senyor, somnio en la gloria; en la immortalitat.

"Crema Saffo": La mejor para el ciuitj.

FESTA

—Vaja, no sigui sèba. Que no ho sap que la gloria està simbolitzada pel llaurer, i que el llaurer, es vert?

—Be; que vol dir?

—Que no crec que vosté pensi fer com les besties. Suposo que no 's conformarà menjant gloria.

—Es que en l'home,—argüia en Marcel,—no viu sols la materia, que necessita nudrir se...

—Si potser amb pollastres, millor que amb verdures.

—L'esperit, l'ànima també ha de alimentar-se.

—Lirismes. Li repeteixo. Vosté es un ilús. A les seves poesies, li succeirà lo mateix que an aquestes peces d'astrakàn. No 's vendràn.

—Ja 'n parlarem.

¡La gloria... cinco minutos! Parada, sense fonda.

I efectivament, al poc temps ne tornaren a parlar.

En Marcel, entrà victoriós a la botiga, ensejant un paper al senyor Pons.

—Ho veu? Llegeixi. Li ha sigut concedida la flor natural per la poesia «Flors de tardor».

El senyor Pons digué amb aire de suficiència.

—Ja ho deia jo.

Del Parnàs al carrer de ja Boqueria. Vaitje rápit.

La felicitat té la durada d'un llampec. Al endemà uns senyors se presentaren a la botiga, demanant per en Marcel.

En poques paraules li explicaren lo succés.

Se tractava d'una equivocació. Dugues poesies, portaven el mateix títol i el lema era molt semblant, lo qual, originà la confusió.

En Marcel rebé el cop, al bell mig del cor. Tot el castell de les il·lusions s'enrunava.

—Senyor Marcel, cregui que ho lamentem molt de veres.

—Està bé. Ja se lo que 'm toca fer,—digue amb altaneria.

L'amo havia escoltat amb molta atenció la conversa i al quedar-se sol amb el dependent, li digué sentenciosament.

—Ja ho deia jo. Creguim a mi. Les peces de cinta, de retord, i d'holanda, no produeixen aquestes decepcions. De tan en tan, queda algún saldo, però 's ven d'ocasió, i la pèrdua no es gaire gran.

Al sentir això, en Marcel, fugí, fugí de la botiga sense berret, com ànima portada pel diable.

Al passar per la Rambla encarregà flors, moltes flors i una corona grossa, ben grossa.

Arribà a la dispesa, seguit d'un home que li portava la comanda feta a la florista.

Se tancà al quarto donant ordre que no 'l molestessin.

—Ni per dinar?

—No.

—Ni per sopar?

—No. Si la necessito, ja la cridaré.

La senyora Mónica, rés perdia no donant-li menjar, i no replicà.

La tragedia

Havien passat dos dies. En Marcel no donava senyals de vida. La dispesera se decidí a trucar a la porta. Rés. Silenci de sepulcre.

El senyor Pons inquiet per la brusca desaparició del seu dependent, se'n anà a inquirir noves.

La senyora Mónica lo posà al corrent de la extravagància del seu dispeser.

Se dirigiren al quarto. Trucaren. El silenci més absolut. Tornaren a trucar amb més violència. Rés.

—Potser es mort—digué ansiosament el senyor Pons.

La dispesera comensà a veure-hi clar. La corona... les flors...

—Oh sí, no hi ha dupte el senyoret Marcel s'ha suïcidat.—I comensà a fer ganyotes que equivalien a gestes de dolor.

—Prompte un martell, una escàrpara— i mentres això deia, l'amo apoià les espatlles contra la porta empenyent amb força. Cedí el pany.

Un espectacle còmpredor ferí els ulls del senyor Pons i esfereí els de la senyora Mónica.

En Marcel estava estirat, rígit demunt del llit cobert de flors. Una forta olor els tapà els sentits. Obriren seguidament la finestra. El senyor Pons posà la orella demunt del cor del poeta. Respirava.

—Cuiti senyora Mónica, porti una taça de caldo i una copeta de vi ranci.—Passejà la vista per l'habitació. Als peus del llit hi havia una corona de flors marcides, amb unes cintes de paper en les quals hi lleigí:

EPITAFI

Ploreu, ploreu. Ha mort el gran poeta

Amics ploreu. Ha mort el gran Marcel
per no rendir tribut a la pesseta.

S'ànima pura, va camí del cel.

Demunt de la taula hi havia plec de quartilles escrites. Tirats per ací per allà llibres i més llibres.

—El caldo,—digué entrant la dispesera.

El senyor Pons mullà una tovallola amb aigua i la passà per la cara del dependent. Després l'incorporà i introduí en sa boca una cullarada de caldo... A la poca estona, el poeta obrí els ulls, esclamant amb veu feble.

—¿On soc?

—Als llims—replicà l'amo.—No cal preguntar-ho. Vosté sempre ha viscut als llims La poesia! La ditxosa poesia! Visqui en prosa d'are en endevant, i no farà tantes bestieses.

Al sentir això en Marcel hauria volgut tornar-se a morir, però havia començat a trobar gust al caldo i començà a badar la boca demanant que ni donguessin més. La poesia quedava vençuda. La eterna prosa de la vida triomfava.

FRANCISCO FREIXAS.

(D' EN MELEAGRE)

Amor, quan era nin,
de Venus en la falda
flongíssima, als daus
jogava, un cert matí.
Lo bell bordegaçot
mon cor, per desgracia,
fort captivà. Y are
fa, de mi, ço qu' ell vol!

Son tres les belles Gracies
tres son les süaus Hores,
y ab sos trets ardents
m' abrusen tres xamoses.
Per qué les tres sagetes?
Amor, basta una sola!

J. S.

Turelló 1914.

NOTES HISTÓRIQUES ⁽¹⁾

FRAGMENT.

En l' any 1257 el plà del Llobregat signé infestat de gent de mal viurer i delinqüents, causant grans perjudicis a tota la comarca.

Farè menció d' un document que podria esser el més antic sobre l' honrosa institució del Somatén, que traduït del llatí es com segueix: (2)

Nos el Rei Jaume I junt amb el bisbe i capítol de la Seu de Barcelona i altres eclesiàstics havents jurisdicció i amb los prohoms que formen el municipi de la dita ciutat, considerant que 'ls pagesos del plà del Llobregat son molt damnificats pels lladres que 'ls furten els fruits i altres bens, i volent obviar amb eficacia a tals danys i perills; Ordenem; que constituïts els dits pagesos per parroquies, aixó es, Sant Boi, Sant Joan Despi, Santa Maria de Cornellà, Sant Climent, Santa Maria de Sans, Esplugas, Sant Just Desvern, Sant Feliu, Sant Vicens dels Horts, Santa Creu d' Olorde, Molins de Rei, Santa Coloma, Viladecans, Gavà, Castelldefels, i del terme del Castell de Aremprunyá, es dir, tots els homes del plà del Llobregat, poguessin tenir armes en llurs cases, com ballestes, espases i llanses, amb les quals se poguessin defensar-se, i que si qualsevol d' ells era damnificat o robat per algun lladre o bandoler, toqués les campanes i tantost oït el toc tots els homes aveïnats en les parroquies sobre dites deguessin eixir per a donar-li ajuda, baix pena de vint sous, dèu pel Senyor Rei i dèu pel senyor de la parroquia d' aquell qui pagat los hauria. Declaren el rei que del mal que fessin los del sacramental als delinqüents que perseguïen, no deguessin sofrir-ne cap càstic ni pagar-ne esmena, i manava al vaguer de Barcelona que a tots els dits pagesos los fes tenir en llurs cases una ballesta amb vint trets o bé llansa i espasa, devent estar aparellats dintre dos mesos.»

En dita escriptura el rei funda l' obligació de que 'ls pagesos se defensessin per si mateixos de 'ls malfactors que infestaven el plà del Llobregat, com també se tenien de defensar de 'ls diferents bandos que lluitaven per no estar conformes amb el govern constituït.

Encare que 'ls alarbs fossen apartats de nostres fronteres, durant el reinat del rei En Jaume molt sovint invadien el plà, robant i sequeixant, emportant se, si podien, homes i dones, aixís es que els pacífics pagesos, per natural conservació, havien de tenir l' arma de defensa al costat de l' eina de conreu.

Al començar l' any 1259 el rei En Jaume I se desavení amb el Comte d' Urgell i molts nobles prengueren part ja per un o per altre, i entre els que abraçaren la causa del d' Urgell foren els germans Guillem, i Huguet de Cervelló, que enviaren al sobirà ses *lletres de desaviment* (cartes d' enemistat).

En Guillem de Cervelló era Senyor de l' extensa baronía de Cervelló, la que tenia forteses i castells en llocs segurs per refugi dels seus ho-

(1) Del llibre pròxim a publicar se «Notes històriques de Molins de Rei i Santa Creu d' Olorde», d' en Francesc Rodon i Pujol.

(2) 1257.—Privilegi de tenir armes i defensar-se concedit a els pobladors del baix Llobregat. (Registre 5. Jacobi I. Registre 9, fòlio 14. Arch. Ar.)

mes, son senyorio era molt extens, ja hem vist que la fortalesa Canals era feudo del esmentat Guillem.

Son molt curioses les cartes que escribiren els de Cervelló al rei Jaume I; s' han conservat per la previsió de dit rei que mana copiarles i arxivarles totes les que li foren enviades declarant-li la guerra, cada una explica el motiu perque la declaren.

En Guillem de Cervelló diu que declara la guerra al rei pel descontentament que li causa l' ordre que dona perque s' armessin els habitants de les parroquies del Llobregat per a defensar-se de qualsevol atac dels bandolers i demés gent de mal viurer.

En aquest *desaviment* contestà En Jaume el Conqueridor des de Hosca en data III de los idus de Janer de 1259, «que sempre estava disposat a fer justicia segons els *Usatges* de Barcelona, tan al d' Urgell, com al de Cervelló, com a qualsevol que tingués justes queixes de son rei; però, ja que se 'l desafiava acceptava, i manifestava son propòsit de perjudicar-lo a ell i a tots sos partidaris.

Els habitants del Llobregat seguïren el bandol del rei i el de Cervelló causà grans destroces en ses propietats, molts tingueren que abandonar les llars, llurs camps, els bous, les vaques, cavalls i demés animals, trasladant-se a Tortosa on el rei els hi proporcionà bous i terrenys de cultiu conquistats de poc als alarbs.

Aquesta inseguritat que regnà en la regió del Llobregat des de 1258 a 1260 podria esser el motiu de la trasllació de les monges de Valldoncella de la parroquia de Santa Creu d' Olorde als encontorns de Barcelona.

Aquesta guerra civil tingué els seus períodes de calma i altres de molt sagnants, fins a la treva que firma el rei En Jaume i el d' Urgell a 12 de les calendes de Mars del any 1260, en la vila de Cervere on s' hi trobaven de pas.

FRANCESC RODON I PUJOL.

DOLOROSA

La greu temença prevista en hores tremoloses
dels llavis de l' amada esdevé realitat;
haig de menar ma vida per hores doloroses
per a conquerir el fruit de la felicitat.

¡La dissort com llatzera la meva juvenesa,
fent-li gustar a deshora d' aquest mon l' aspror!
¿és qui vol una prova de la meva escomesa,
o com tendre flor despullen mon primer amor?

Dona bella i forta, espiritualment estimada,
jo vui sentir el batre de ton cor a mon costat,
i encoratjat per la serenor de ta mirada
lograré conquerir el fruit de la felicitat.

Més sense ton amor fóra com aucell qui vola
perdut en el gris horitzó, llunyadà i insegú,
o de la bruna casa de camps la fumerola
que s' esfuma ignorada per on el vent la du.

RAMÓN JOVÉ.

Fent patria

Al infern hi havia reunió magna. S' havia convocat tan sols als catalans. Jo, feia poca estona que m' havia mort i encare que el meu desig hauria sigut anar al cel, se veu que a la parroquia de Betlém me van despatxar malament los papers o que al confesar-me, vareig callar lo que més va convenir-me, lo cert es, que vareig passar a esser hoste d' en Llucifer.

Se tractava de donar un vot de gracies al Ajuntament de Barcelona, per lo bé que s' havia portat amb lo dels tifus, doncs la gent se moria que era un gust i en la major part dels cassos sense deixar arreglats els assumptes del ànima.

Havia de presidir la reunió el gran Llucifer; passava el temps i no compareixia.

El públic començà a impacientarse, i exteriorisà el descontent picant de peus, al principi amb moderació i a poc sorollosament.

Després ja hi hagué qui 's desvergonyí i comensà a cridar.

—Burro... buurro... burro.

Jo extranyat, vareig preguntar al del costat.

—Això va per el rei dels inferns?

—Si. Va pel president de la república infernal.

—Això es una república?

—Aquesta es una cosa que cada hu, se l' arregla a la mida del seu gust. Nosaltres, els republicans, li diem el president Satanàs. Els monarques li anomenen rei. Hi ha qui li diu emperador. Fins hi ha qui li diu, el *Maura Llucifer*.

—Però—vareig insistí se permeten dir-li burro?

—Aquí la llibertat es absoluta. Passa com a les places de toros.

En lo millor de la cridoria, s' obrí una porta, i aparagué en Satanàs. Jo me 'l esperava amb banyes i cua, però vareig emportar-me un miquel doncs anava habillat a la *dernière*, de frac, xistera, monocele, etc., etc.

Un formidable crit de *aaare*, atronà l' espai.

En Llucifer, com si hagués sigut president d' una corrida de toros, això es, sense fer cas de la salutació, digué:

—S' obra la sessió.

—Dones si sobra perque la tenim?—digué un desvergonyit, amb veu de pollastre encostipat.

Aquell, continuà inmutable.—Té la paraula, l' ànima que aguantava, al ex diputat per Barcelona, el senyor Jaume Matalàs Callando.

—Senyors,—digué aquest,—jo no faré gala de les meves qualitats oratories, perque això son coses que sols s' estilen a Espanya. Jo sols us diré, que hem de significar el nostre agraïment al meritori ajuntament barceloní, doncs ha contribuït al engrandiment de nostre patria al infern. Abans Espanya, i Catalunya especialment, estava poc

representada en estes regions infernals. Are anem camí de fer el nostre paper. Ja comencem a esser una potencia. Un esforç més, una altre epidemia per petita que sigui, ens convertirà en una potencia a punt d' esser beligerant, doncs no hi ha dupte, segons digué un coix de mala pata, que hi ha neutralitats que maten. Aixís doncs jo us prego, que voteu com un sol home el missatge i que el firmeu després.

—Molt bé—digué un de bona fé.

—Millor ho hauria dit en Lerroux, si fos aquí—contestà una dama roja.

—Aquests conceptes en boca de 'n Vazquez Mella, haurien guanyat un cent per cent—replicà un del requeté.

—Té la paraula, el senyor Maties Rata Fina, ex-regidor de la ciutat comtal.

Señores: Permitanme que me exprese en castellano...

—Prou. Que parli en català interrompi un reconsegurat.—¡Els Segadors!! Els Segadors!!

Intervingué, conciliador, el president

—Tinguin en compte, que un dels pecats que li serviren per a entrar en aquest lloc, fou, el de haver sigut representant d' una regió, sense conèixer les seves costums, les seves necessitats i menys la seva parla.

—Protesto,—afeigi indignat el reconsegurat.—Prou les sabia les seves necessitats. Forrar-se la ermilla.

—Silenci,—ordenà en Llucifer.

—*Bueno. Pues yo digo que habeis de firmar el mensaje, como un solo hombre, en prueba de humanidad, de fraternidad, de igualdad i de libertad i porque asi conviene al jefe. Ahora cumplid vuestro deber. Viva la revolucion.*

—Molt bé, molt bé.

—*Que baile*—digué un vellet, asiduu concurrent als musics-halls, que no havia perdut l' humor, ni les seves aficions, apesar d' haver-se mort del tifus.

—Que balli la bella Morrongoito que ho farà més bé—replicà un jovenet de la primera volada.

Seguiren en l' ús de la paraula, varies personalitats i quan més silenci hi havia s' aixecà un del públic, protestant del acte que 's celebrava.

—Això es una farsa.

—Fòra, que 'l treguin,—deien els concurrents.

Un que havia fet de cabo de municipals, s' acostà al president i li preguntà.

—*Si usted quiere lo haré arrojar.*

—No, Sanchez, no es necessari.

—Això es una farsa,—continuava l' interruptor—no n' hi ha per tan. Jo era accionista de la U. E. P. F. s. a. i encare no havíem cobrat cap dividendo, i les accions tan sols havien pñjat un cent per cent.

—Demano per parlar—digué un senyor respectable.—Es que la nova societat encare no ha pagat la prima als mediadors per lo de la municipalisació de serveis funeraris.

—Va a procedir-se a la votació—digué autoritariamente en Llucifer.—Els que votin el missatge que s' aixequin.

S' ciren moltes veus de protesta i per donar-hi més fermesa els que no estaven conforme s' aixecaren amb actitud irada.

—Aprobat per unanimitat,—afegí el president.

I en mig de un escàndol formidable s' aixecà la sessió.

Apreciat lector: Tu sabs que per assegurar la

salud dels barcelonins, la conducció de les aigües de Moncada, havia de fer-se amb tuberíes de acer i que de cop i volta s'ha acordat que fos de ciment armad, encare que aquesta serà de menys durada i si fa o no fa del mateix cost i amb la exposició de haver-hi filtracions i propensió a contaminar-se l'aigua. No cal que t'ho expliqui perquè prou que ho deus haver llegit, lo que si té explicaré, es, perquè s'ha obtat pel procediment pitjor.

No signis mal pensat i t'creguis que els regidors hagin sigut guiats per interessos particulars, rès d'això. Es que han rebut el missatge del infern, encoratjant los en llur tasca, i s'han convençut de que fan patria, doncs que la preponderancia, la prengui aquí o al altre món es igual, la qüestió es fer patria i això es lo que en aquesta ocasió els guia.

OMBRIVOL.

CENTRE CATALANISTA.—L'hereuet, tres actes; *El rapte de la Sabina*, un acte.

No podem regatejar el logis a n'els intérpretes de la funció que s'celebrà la vetlla del 8 del corrent.

Tan en el drama com en la comedia estigueren tots, a l'alsada d'aficionats notables. El públic, bastant nombrós, anava ocupant els llocs amb cert aire de displicencia, carregat de bona intenció i fins disposat a dispensar benevolament les incorreccions en que podien caurer aquells amics nostres que s'proposaven divertir-nos, i que ho van aconseguir llargament.

El públic del «Centre Catalanista», es un públic diferent dels que freqüenten els Cines, es un públic que no s' deixa entusiasmar per poca cosa, es un públic serio, retret, i no obstant la seva falta de entusiasme, no pogué per menys que aplaudir fortament al acabar els actes, però no foren aplaudiments otorgats per amistat i simpatia, sinó expontanis, francs, per premiar el acurat treball de la notable interpretació que donaven a l'obra. N'es proba evident l'ovació que escoltà l'amic Josep Julià en un mutis del tercer acte que l'obligà a sortir; aquell aplaudiment entusiasta va ser unànim, com si tots haguessin estat impulsats per un meteix sentiment.

El repartiment de *L'hereuet* fou encertat. Els senyors Grés en el paper de *Tomàs* justissim; en Tort inspirat en el de *Sever*; en Costa i Julià (F.) traqueren un bon partit dels repulsius *D. Felip* i *Romá*; en Julià (J.) magistral en el *Celesti* i molt bé en Serra i Andreu en els de *D. Antón* i *Magí*.

Per fi de festa es representà *El rapte de la Sabina*, molt ben interpretat pels senyors Grés, Costa, Vives, Julià (F.) i Serra.

La senyoreta Vallvé i senyora Vidal tingueren moments inspirats en ambdues obres.

Creiem que podem esperar molt d'aquests aficionats notables, lo que ha de tenir en compte la Junta del «Centre Catalanista», prou escarmentada per companyies que sense escrupuls s'otorguen tota mena de patents per medi dels seus programes plens d'*eminencies, creacions i èxits indiscutibles* i que han resultat ser senzillament aficionats de lo més dolent que corra.

No hi hauria una manera pràctica perquè els nostres aficionats poguessin fer-nos fruir tot sovint amb l'art de Talía? Creiem que amb un petit esforç tots plegats, podrien fer quelcom en favor de nostre Teatre Nacional.

L'amic Cardona té la paraula.

MANELIC.

**

TOURNÉE XIRGU

Hem llegit els cartells del teatre Principal, de Barcelona, on la actriu Margarida Xirgu donarà vint funcions, i entre les obres de repertori no més hi havem vist el nom d'en Santiago Rusiñol.

No 'ns ha vingut de nou.

Per tot comentari direm solament que mentres la actriu catalana Xirgu no més porta una obra del teatre de la seva patria, la companyia Guerrero-Mendoza, que actua a Madrid, ha inaugurat amb *Las flores de Aragón*, del català Marquina, i que té produccions anunciades dels autors Guimerà, Carrión i Gual.

M.

EL CARRABINER

A dins d'un castellet, dalt d'una roca mirant de cara mar, viu amb sa filla, si l'un gasta pocs mots, l'altra dorm sempre, si un colp els dos se miren es amb pena i allí van aborritse, miserables, tenint per companyia el cel i l'ona.

Hi ha colps que 'l mar s'enutja, i feréstec els hi escup les onades a la cara llensant sa salabor castell endintre i colps de sorra i ventades i tempesta pró 'l bon carrabiner junt amb sa filla sens dir ni un mot s'apreten l'un a l'altre.

I així amb tristor transcorra aquella vida de modorra, de fastic i miseria l'un mirant al mar, l'altre cel i terra passant de nit a dia, silenciosos avorrits de tothom, tan sols a voltes hi passa una gavina... i fuig depressa.

FRANCESC GIMENEZ.

SALÓ PARÈS.—Barcelona

JULI MOISÉS: Es altament reconfortant el contemplar el treball realitzat en les obres d'aquest jove pintor.

En Moisés, amb aquesta segona exposició s'ha posat en el primer rengle dels mestres del retrat dels nostres dies. Les obres d'aquest artista català, — encara que no ho sembli, — son especialment d'una semblança extraordinària. La execució en el present, en quiscunes d'elles amenaça un perill per l'artista per deixar-se aquest portar massa pèl afany de quantitat de semblança pèl de cal litat de conjunt i d'entonació.

Ja dic, que això sols succeeix en algunes de les obres exposades actualment, no en totes, car n'hi ha d'altres que l'entonació general, es d'un gust refinadíssim i digne de la firma d'un mestre consumat.

La preocupació del fondos, tractats casi tots ells, a lo Veronés, tenen a voltes a En Moisés massa subjecte, devenint aquests d'una importància que no deixa de ser un perjudici de la figura que a voltes queda d'un valor secundari. No es que En Moisés hi haigi caigut de plé amb aquest perill, prò, que d'anar seguint, ho faria, com ho han fet molts dels que pertanyen a l'actual escola castellana que 's per la que sembla decantarse En Moisés.

Donat al temperament d'aquest jove artista, podem esperar-ne molt d'ell, a no ser que 's cregui haver arribat ja a la fita i, això si que no s'ho cregui pás En Moisés per sol·licitat que sigui.

SIDRVS.

«L' Ateneu Obrer del Districte Segon de Barcelona» a Molins de Rei

El diumenge 6 del corrent, Molins de Rei va rebre la agradable visita d'un nombrós agrupament de socis del *Ateneu Obrer del Districte Segon* de Barcelona, quins havien vingut a excursionar pels encontorns de la nostra vila, i aprofitaren l'oportunitat per a fer una visita al *Centre Catalanista* on foren rebuts per la Junta Directiva entre 'ls qui s'hi comptaven els senyors Rodón i Amat regidors; el President doctor Simón i Cardona; el Secretari de l'Ajuntament senyor Puiggarí i el senyor Miquel Gras i Vila en representació de FESTA.

Amb motiu de tan agradable visita va organitzar-se una sessió literària que no per lo sobtada va deixar d'esser interessant en extrem i que va complaurel forsa a la concurrència.

En ella el senyor Puiggarí, va recitar, de la manera que ell sap fer-ho, poesies de Mossèn Cinto Verdaguer i el senyor Rodón va delectar al auditori llegint un treball, veritable document històric, sobre Santa Creu (del llibre que té en preparació). El senyor Forga, que formava part dels excursionistes, va llegir unes poesies publicades a FESTA i com els anteriors, va esser premiat amb forts aplaudiments.

El President del *Ateneu*, senyor Fuster, després d'agrair amb eloqüents paraules la acollida carinyosa de que havien sigut objecte per part del *Centre*, va fer esment a lo molt plaenta que 'ls havia sigut l'excursió i per finalitzar va dedicar un carinyós paragraf al nostre periòdic, que agraim de tot cor, fent punt al seu bell parlament oferint al *Centre Catalanista* i a FESTA l'hostatge social del *Ateneu*.

Tot seguit s'improvisaren ballades regnant el major entusiasme fins que vingué l'hora de despedirnos dels nostres amables visitants lo que fou fet als crits de ¡Visca l'Ateneu! ¡Visca el Centre! i ¡Visca Catalunya!

Molins de Rei guardarà un grat recort d'aquesta excursió, i tothom com nosaltres fa vots per a que tornin sovint.

X.

DEU AL HOME

T' he fet a ma semblansa
i ets Rei de lo creat;
i t' he dat la Rahó, que 's ta esperansa
d' arribà a ser com jo en realitat.
Guarda avar a tota hora
el nom excels de Rei;
ell té darà l' orgull, perque a ta vora
sigui ta voluntat l' única llei.

Enmirallat al mar; veuràs ton rostre
perfecte com a obra del teu Deu;
i 'm tractaràs de tu, i en diràs nostre
de lo que 's sols fet meu.
Rés hi fa; envaneixte en la meva obra,
refórmala si vols sense desdir;
tot lo que hi fassis sobra;
seràn les ilusions d' un arlequí
i 'm faràs riure a mi.

Aplana les montanyes
que barrin el teu pas triomfador;
obra la terra i furga en ses entranyes
fins a trobar son hàlit precursor.
Regna en l' espai sens limits
i esborra l' horitzó.
Escorcolla 'ls espais sembrats d' estrelles
i sabràs del teu mon les maravelles
i els secrets d' altres mons.
Tot ho assoliràs; la Terra serà teva;
del comens a la fi,
sense limit ni treva.
Sols jo, hi veuré en tu un arlequí
per ferme riure a-mi.

Ja seràs Deu, sobre la terra antiga
que a ton albir hauràs anat formant,
més jo estaré rendit de la fadiga
de riure i riure tant.
Mon arlequí anirà estripat de roba,
i amb son rostre envellit, tot arrugat,
perdut l' encis d' una juguina nova,
farà pena i pietat.
Un moment serà prou per ma justícia,
i un no rés prou per a l' eterna fi;
la teva obra fictícia
pels segles dels segles farà enmudí.
Rodarà pels espais, muda, deserta,
sens esperansa de viure ni morí
la Terra de que avui té faig oferta;
i riuré recordant mon arlequí.

RAFEL FOLCH i CAPDEVILA.

Avís

Ferms amants de les lletres catalanes, oferim les columnes de FESTA a tots els que tenint aficions literaries i mèrits suficients no poden publicar els seus treballs per falta de lloc on fer-ho.

No cal dir que 'ls treballs seràn examinats escrupulosament per a que no desdiguin dels que publiquem habitualment.

AVIS IMPORTANT

Advertim als col·laboradors expontanis que deuen enviar l'original en sobre obert amb la nota «Original d'imprompta» i franqueijat com a tal.

Els que vulgan incloure-hi carta o enviarlo tancat per a major seguretat, incloguint-hi un segell de cinc céntims per a el pagament del carter.

De no fer-ho aixís, ho sentirem molt, però no publicarem cap treball que no s'ens envii amb aquesta forma.

Preguem a les redaccions dels periòdics que 'ns honren copiant treballs de les nostres columnes que fassin l'obsequi, com es ús i costúm, de mencionar al menys que 'ls meteixos son extrets de FESTA

A Deu lo que es de Deu i al César lo que es del César.

Avisem als nostres corresponsals i subscriptors de fora que aquest número es lo primer del trimestre i els hi preguem que fassin el favor de remetre fondos.

Elixir Callol remedi de les Débiles

Dies enrera van inaugurar-se les obres de la carretera de Molins de Rei a Vallvidrera per Santa Creu d'Olorda.

Creiem molt beneficiosa per la nostra vila aquesta millora per lo molt que facilitarà les comunicacions i l'excursionisme per tan atractius indrets.

La doncella de mi mujer, comedia en tres actes dels senyors Z. Luceño i F. Reparaz, i el drama

en tres actes *Sobrevivirse*, del valent dramaturg en J. Dicenta han sigut les dos últimes produccions que la important revista *Teatro Mundial* de Barcelona, ha publicat.

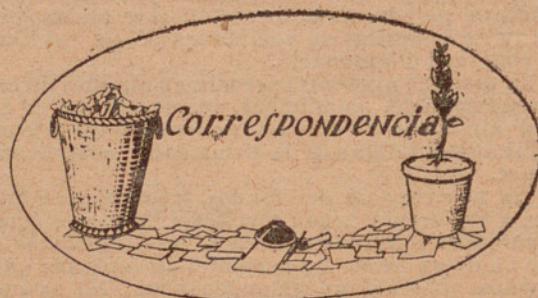
Els noms dels autors son una garantia per a fer cap mena d'el·logi.

Avisem als nostres llegidors que 'l número pròxim o sia el del 10 de Janer serà EXTRAORDINARI.

Sense augment de preu.

Per la inauguració del nou camp de Foot Ball d'aquesta Vila, el pròxim diumenge, dia 27, a les 3 en punt de la tarde, a les ordres den Llopart se aliniant els onze següents d'aquesta.

Ripoll, Melich, Antolin, Bertrolí, Casas, Mallorca, Subirats, Tort (A.), Tort (B.), López i Pérez, que jugaràn contra un més potent e important equip de la capital.

Ll. G. S. En cartera; l'envio es conforme.—*Joan Martí Aparicio*. Vosté pot fer quelcuna cosa millor, lo d'avui no es publicable.—*Ramón Puig i Bosch*. Es tan poqueta cosa... veigi, veigi si fa quelcom més interessant.—*F. X. Camps*. La poesia no 'ns acaba de fer el pes; les estrofes han d'esser totes asonants i totes consonants; la prosa si la pulis una miqueta...—*Lluís Quintana*. No 'l puc complaure.—*Ramón Roselló*. He repassat el seu vers *Ceguet...* i hi trobo quelcuns defectes que tindria d'arreglar. Comensa amb endecasílabs i els peus quebrats els fa exasílabs, després incorreix en una altre falta fent els versos dodecasílabs. Veigi si ho pot arreglar perque val la pena.—*Antón Ruisech*. Ni are ni mai. ¡Deu me 'n reguard!—*E. E. L'* acceptem però el retocarem.—*Serafi Furró Andreu*. Vosté desconeix ies regles de la poesia. Per les obres que desitja pot atendre a les publicades per l'Institut d'Estudis Catalans.—*Marià Amat*. En cartera.—*A. Bachs Gabriel*. No està malament, però tampoc està bé. Envii quelcom més, però tingui més cura en la versificació; la prosa tindriem massa feina per a arreglarla, veigi si la puleix una mica que siga publicable.—*Pere Anrich*. Miraré de publicarne una.—*J. Pons i Martorell*. Complint els seus desitjos no 'l publicarem.—*R. Torres Rossell*. No està del tot malament, però preferim que 'ns envii quelcom millor.—*Emili Eroles*. Que 'n una poesia hi haigin barrejats endecasílebs i alexandrins pot passar; però no pot anar barrejar versos de totes mides com vosté fa; procuri esmenarse.—*Artur Torné*. Anirà en el pròxim número, en aquest no hi ha cabut.—*Salvador Socias*. En cartera; preferim els curts però envii aquests que diu i procuraré complaurel.—*Juli T. Coma*. No pot anar per raons de gramática. Havem pres nota de la seva observació.—*Lluís Quintana*. En cartera.—*R. Peralta Solà*. En cartera.—*J. Esteve Gili*. En cartera.—*Pere Queraltó Tolosa*. Anirà retocat.—*Pere*. No 'l puc complaure.—*S. Borrut*. Devia perdre; en compensació li publiquem lo darrer en aquest número. Dispensi.—*Jaume Baell Vidal*. En guardem un en cartera.—*A. Avelí Estrenjer*. L'idea es bona però es poc literari.—*Josep M. Sanjaume*. Queda la prosa en cartera.—*Josep Esporna*. (Torelló). Rebut el seu envió.—*J. Pons i Martorell*. En cartera.—*F. de P. Ribera i Font*. En cartera.—*E. Pont*. Està ben escrit però no te interés, veigi d'enviarnos quelcuna altre cosa; ficis amb l'*Avis Important* que publiquem.

Imp., Alfons I d'Aragó, 39.—MOLINS DE REI